

Asia: HE 193/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonmukaisesta tuotannosta sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Aika: tiistai 16.11.2021 klo 10

Vastaus lisäselvityspyyntöön

1. Tausta

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Luonnonvarakeskuksesta vastauksia 16.11. järjestetyssä asiantuntijakuulemistilaisuudessa esitettyihin seuraaviin kysymyksiin:

Varapuheenjohtaja Elomaa esitti kysymyksen Suomen metsien luonnontuotteiden potentiaalin hyödyntämisestä. Valiokunta pyytääkin lisäselvitystä siitä, paljonko kerätään ja paljonko jää keräämättä. Kysyttiin myös luonnontuotteiden (marjojen ja sienien) säteily- ja myrkyjäämistä-onko esimerkiksi Tsernobylin ydinvoimalaonnettomuuden vaikutuksista syytä olla huolestunut.

2. Vastaus

Marjasatojen hyödyntämisasteista on esitetty alla taulukko (Lähde: <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/520558>, sivu 125). Tarkastelusta on jo aikaa, mutta erikoistutkija Rainer Peltolan arvion mukaan tilanne ei liene juurikaan muuttunut. Hillasadosta saatetaan saada talteen jopa 10 – 20%, muut marjat ovat täysin marginaalisia. Samaisen lähteen sivulla 167 todetaan, että sieniä poimittiin vuonna 2011 yhteensä 15 milj. kg. Metsätilastollinen vuosikirja toteaa, että biologisen sienisadon (syötävät sienet) koko on hyvänä vuotena n. 360 milj. kg.

Taulukko 1. Mustikan ja puolukan biologiset kokonaissadot keskinkertaisena satovuotena, sadon vaihtelu (minimi ja maksimi) vuosina 1997–2008 sekä talteenotto-prosentit vuonna 1997.

	Mustikka			Puolukka		
	Kok.sato (milj. kg)	Vaihteluväli (milj. kg)	Talteenotto- prosentti (%)	Kok.sato (milj. kg)	Vaihteluväli (milj. kg)	Talteenotto- prosentti(%)
Etelä-Suomi	28,9	14,4–49,1	11,8	36,9	18,4–55,3	12,4
Länsi-Suomi	26,1	13,0–44,3	6,1	39,7	19,8–59,5	7,8
Itä-Suomi	28,8	14,4–49,0	8,3	38,7	19,3–58,0	11,6
Oulu-Kainuu	36,3	18,2–61,7	6,8	56,8	28,4–85,2	10,2
Lappi	63,5	31,8–108,0	1,2	85,2	42,6–127,8	1,9
Koko maa	183,6	91,8–312,1	5,8	257,2	128,6–385,7	7,6

125

Luonnonmarjojen kauppiaan tulomääriä seurataan Marsi-raportoinnin avulla (Marsi 2020, <https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/marsi-2020-raportti.pdf>)

Vuonna 2020 luonnonmarjoja tuli kauppiaan Suomesta yhteensä 12,5 milj. kg ja sieniä 6,1 milj. kg. Luomumustikkaa kerättiin vuonna 2020 myyntiin 1 milj. kg, luomupuolukkaa vajaat 0,9 milj. kg ja luomulakkaa vajaat 8 tn. Määrät nousivat lakkauksen lukuun ottamatta merkittävästi edellisvuotta suuremmiksi.

Säteilyturvakeskus STUK tekee sienien ja marjojen radioaktiivisten aineiden pitoisuusseurantaa. Heidän nettisivuilta löytyy kattava vastaus esitettyyn kysymykseen <https://www.stuk.fi/aiheet/elintarvikkeet-ja-talousvesi/metsamarjat-ja-sienet>.

Keskeinen viesti on, että mitattavia metsätuotteiden cesium-137 pitoisuuksia löytyy yhä. Radioaktiivisten aineiden pitoisuudet ovat kuitenkin niin pieniä, että sienten ja marjojen syömistä ei tarvitse välttää tai edes säännöstellä sen takia. Lisätietoja asiasta antaa tarkastaja Sinikka Virtanen Säteilyturvakeskuksesta.

Sari Iivonen

johtaja, Luomuinstituutti/Luonnonvarakeskus

Asiantuntijat: erikoistutkija Rainer Peltola, Luonnonvarakeskus ja tarkastaja Sinikka Virtanen, Säteilyturvakeskus